

Ese de dñe ori in sepmans: Joi-a si Dmneșcă; era cndu va pretinde importanță materișlora, va sei de trei său de patru ori in sepmans.

Pretiul de prenumeratiune.
pentru Austria:

pe anu intregu	8 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 fl. v. a.
„ patrariu	2 fl. v. a.
pentru România și strainatate:	
pe anu intregu	12 fl. v. a.
„ diumetate de anu	6 fl. v. a.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondenti ai nostri, si de adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondintele, ce privesc Redactiune, administratiunea său speditură către vor fi nefrancate, nu se vor primi, éraclele anonime nu se vor publica.

Pentru anunț si alte comunicatiuni de interesu privat — se respunde căte 7. or. de linis; repetitie se facu ca pretiu scadutu. Pretiul timbrului căte 80 or. pentru una data se antecipa.

ALBINA

JULIANU GROZESCU,

Cunoscutulu, amatulu, zelosulu si de toti stimatulu si neuitaverulu nostru literatu, fostulu redactore alu foii glumetie „Priculiciu” si diumetate de anu alu „Albinei,” dupa unu lungu si durerosu morbu, a incetatu din viétia, in flórea etatei sale, la 21 maiu/ 2 iuniu, anulu curinte, cam pre la 10 ore sér'a, in Banatu-Comlosiu.

Julianu Grozescu a esit din poporu, a fostu si a scrisu pentru poporu; de trei ani si mai bine mai multu morbosu de cătu sanatosu, a lucratu totusi cu unu raru zelu pre campulu literaturei si alu diurnalisticiei romane pana o luna nainte de a-si dă sufletulu in manele Creatoriului.

Poetu si scriotoriu popularu, umoristu natiunalu ca pucini altii, fiu plinu de zelu si fidelu alu natiunei, caracteru firmu si nepetatu, **Julianu Grozescu** a fostu un'a din poterile literarie romane si unu valorosu combatante in lupt'a nôstra natiunala. Perderea lui pentru noi este mare, este perdere literaria, perdere natiunala.

Poporulu romanu, mai vertosu celu din cõci de 'Carpati, poporulu pentru care a scrisu elu cu atâtă amôre, i va conservá o eterna si binecuventata memoria.

Astadi in 24 maiu/ 5 iuniu, doiosii parinti si toti ai sei insotiescu conductulu funebru in Banatu-Comlosiu spre a-lu petrece si dice de toti plansului mortu — celu din urma: **adiu!**

Noi, cari am petrecutu si am lucratu cu densulu, dimpreuna cu toti căti l'au cunoscutu si iubitu, cu intregu poporulu romanu i oftamu din inima, din inima plina de dorere: **Se-i fia tieren'a usiora, eterna si binecuventata memor'a!**

Pesta, in 5 iuniu n. 1872.

Celu-ce va cestí lungele reporturi, prin foile — opositiunali si guvernementali — despre ne mai pomenitele, infame coruptiuni si terorisari a alegetorilor, si mai vertosu celu-ce are ocasiune d'a vedé chiar cu ochii sei abusurile oficiale de potere, spre batjocur'a legei, dreptati si umanitatii, tóte intru interesulu stepanirei magiare, — acel'a de siguru se va indigná si scandalisá de obrasnic'a aleloru dni guvernemetalisti, cari — buna óra ca fostulu ministru de justitia *Baltazaru Horvát*, in discursurile loru electorale, cu unu cinismu orbu vinu a pretinde in faci'a lumei, că — *elementulu magiaru este „faptorele libertatei,” „sentinel'a culturei,” „poterea morale preponderante”* si tocmai pentru acést'a — „unicu formatoriu de statu in Oriente!”

Sórele, lun'a si stelele ar trebui sè se intunece de atâtă nerusinare, globulu pamantului ar trebui sè-si intrerumpa cursulu seu de atâtă cutesare, déca ar avé urechi sè auda — vorbele, mintiu-nile domnilor stepanitori ai nostri!

Istori'a de 3000 de ani — a insemnatu multe legi rele si nedrepte, multe regime tirane si barbare, multe abusuri calóse: dar falsificatori de concepte si de drepturi, abusatori de legi si de potere, nepasatori cu consciintia de umanitate si moralitate — mai cumpliti de cătu domnii nostri magiari si magiaroni, astadi la potere, nu credemu sè fia in stare a ni areta si dovedi cineva in totu-trecutulu cunoscetu!

Si acést'a sè fia „*elementulu morală*,” sustienitoru de cultura, formatoriu de statu — in Oriente?! — Seraca lume!

Cumca nainte cam cu 1000 de ani brutalismulu barbaru a cucerit popóra mai civilisate dar destinate, si a formatu unu felu de statu, sustinutu lungu timpu cu terórea, — acést'a e scimă: dar că in aduóu'a diumetate a seclului civilisatiunei, dup'aceasi morală selbateca sè se mai pótă domni popóra, si formá si susținé staturi, — credemu că, numai inca ómenii cei misiei, ce nu au nici Ddieu, nici semtiu de dreptate in inima, — potu se admitta.

Este naturalu, este o regula constata de o suta de ori prin esperiintia, că — clas'a ómenilor rafinati si blastemati, pre tóta cealalta lume, adeca intregu poporulu 'lu tiene de prostu si poltronu.

Si — pre acésta presupunere se radima cutesarea si, volnicf'a aceloru ómeni. — Jace insa in cursulu naturei si in mintea sanatosă că, lumea, poporulu totu c sè-si deschida o data ochii si sè véda si sè-si cunóasca pe contrarii sei asupriori, si — apoi frumosu va sè mi ti-ii meture din calea progresului seu dora de pre faci'a pamantului!

Drasticitatea memoralei publice a domniloru — nu pôte de cătu a deschide — cu o dia mai nainte ochii popóraloru. Tieneti minte! —

Cu cătu la unu poporu semtiulu natiunalu este mai víu, consciint'a demnitati sale este mai deșteptata, cu atâtă elu mai pucinu sufere pre cei perfidi ai sei in sinulu seu, si mai drasticu resbuna tradările natiunali.

Cine in trecutu a auditu pre fratii nostri unguri vorbindu despre ómenii, si a nume despre aristocratii loru ce se ingagiasera de unelte lui Bach si Schmerling, cine mai si astadi ii aude espeptandu-se a supr'a calaudiloru muscaleasci din 1849; cine mai de parte va ceti foile serbesci natiunali, cu tonulu intru carele vorbescu ele despre cei pucini proditi ai loru, cari s'au ingagiatu si facu servicia regimului magiaru de astadi: acel'a de buna séma va afilá intemeiata sentint'a ce pronunciaramu aci.

Atentatulu lui *Berzenczey* la M. Osiorheiul am descris u si noi la rondulu nostru. Aici avemu sè spunemu ocasiunamalminte, că cu respingerea afrontului si cu tragerea in judecata — inca nu s'a incheiatu acea causa miserabila, ci dlu Berzenczey — ori unde se aréta intre magiari, este insultatu si persecutatu.

In 30 maiu, Berzenczey petrecendu la Regimulu-Sasescu in Transilvania, indata ce ungurii affara de elu, in ospetaria-lu atacara ca pre unu cane turbat si — cum afirma unele foi guvernemetaliali, era sè-lu prepadesca, déca densulu n'avea in demana unu revolveru, si nu se aperá pana sè-i vina intr'ajutoriu unu pichetu de soldati in arme.

Despre ataculu, ce serbii facera in Neoplanta — acum trei luni — archimandritului, acum denumitul episcopu Angeliciu, chiar candu esise din biserică si se urcase in carutia, — inca par' c'am vorbitu la timpulu seu. Dar nici acestu conflictu nu s'a terminat inca. Eppu An-

geliciu este unu barbatu cu multa eruditii si de o activitate rara; dar elu a alunecat a dă man'a cu guverniul de astadi, facendu-se unélta acestuia in contra partitei natiunale; si de atunci elu — nu mai are diua buna; pretotindenia este gonitu si insultatu; foile natiunale sunt pururiá pline de injurari si ocara in contra persoenei pré santiei sale, in cătu bietulu omu nici nu mai cutessa a se areta in publicu, si precum ni se spune, a inceputu a-si urſ dilele vietii!

Serbii, pentru ómenii loru, pe cari ei ii infera de tradatori natiunali, n'au nici iertare nici crutiare. Ginerariul Stratimiroviciu, carele intr'unu timpu retacise in tabera guverniului, firesce cu cuventu ca sè faca servitia causei natiunale a serbiloru, de si d'unu timpu incóci a retornat la ai sei si desvóltă unu zelu natiunalu demnu de tóta recunoisciint'a, totusi elu n'a ajunsu a fi reabilitat la ai sei. Si despre episcopul Angeliciu se vorbesce că ar fi gat'a a se pocai; ei, dar corifeii serbiloru dicu: „nu ni trebuie! Si-a mancatu creditulu; perfidiu trebue pedepsiti cătu mai aspru, altor'a spre esemplu!”

In celu mai recente nru „*Zastava*” din Neoplanta ér se scóla cu o limba indignata si infuriata a supr'a lui Angeliciu si a calugàrilor din unele monastiri ale Sirmiului, pentru conduit'a loru la alegerile ce tocmai avura locu pentru Diet'a croatica. Facemu se urme aci in traducere unu pasagiu fórtă caracteristicu despre spiritulu publicu la serbi — in faci'a alegerilor. Este vorba de alegera din *Irigu*, unde a invinsu candidatulu natiunalu.

„Cautati acea multime de poporu, carea — dupa incheiarea actului de alegere, trece pe strade in procesiune, cantandu: „**Aperatorei Dómne pentru biruintia!**” — incarcandu pe flamurile sale cunune de flori, impletite de mani fragede de fete si copilitie, si in trecrea pe langa locuint'a alesului deputatu natiunalu strigandu cu insufletire: „**Se traiésca!**” si: „**gloria lui!**” — ér pe langa locuint'a celuia laltu candidatulu (guvernemetalu) strigandu: „**Afurisitua fia tradatorilulu!**” — Cine sunt acestia? Sunt serbii irigiani, ca si munitii Frusci neclatiti in credint'a si incredearea loru! — Dar én cautati cea lalta negra ceta din colo, carea — feselita si

ruginata — pasa de la alegere, unde a votat cu contrarii partitei natiunale, cu niscari dregatori si totu feliu de dusmani ai natiunei nôstre. — Cine sunt aceia? — Este cét'a calugerilor cu archimandritulu Angeliciu in frunte! —

„Asia se cade. — Acuma v'ati aretatu naintea poporului si a lumei in faci'a vòstra cea adevérata; ati aretatu că ati avé voia d'a face pe fanariotii nostri; insa — v'ati deșteptatul pré tardu! . . .”

Astfelui la magiari, serbi si croati, si apoi sè ne mirâmu că numerulu tradatorilor natiunali la ei nu se inmultiesce pre tóta d'a ca si la noi! —

Tocmai candu incheiaramu revist'a de mai susu, „*Alföld*” si „*Arader Zeitung*” si o corespondintia speciale din Aradu, ni adusera superatiósa scire despre espeptoratiunile ce dlu protodiaconu si profesore de teología alu nostru I. Goldisius fece joi-a trecuta intr'o adunare a partitei deákiane din Aradu, si prin cari nu numai a dechiarat politica sugrumatória a guverniului si partitei deákiane de unic'a mantuitoria pentru tóte natiunalitatile din patria, dar totdeodata a atacatu in celu mai necuvintiosu, denunciatoriu si vatematoriu modu pre întrég'a opositiune, asié-dara si pre cea natiunale, inferandu-o de „*creatura bineplatita a regimului absolutisticu alu Austriei!*” — pre candu tóta lumea scie că tocmai guvernemetalii sunt uneltele órbe ale Camarile din Viena, si că tóte miscările si lucrările loru sunt reactiunarie, anarchice si despoticce. Dlu Goldisius insusi, de căte ori si-a redicatu undeva vócea ca partisanu alu regimului, pururiá si-a redicato in directiune anti-natiunale, anarchica si reactiunaria, desconsiderandu pururiá pusetiunea sa in biserică, pusetiunea sa, carea ca unui calugero, dupa normele disciplinari i impunu umilitia; ca unui protodiaconu — supunere si modestia; ca unui preotu natiunalu cu carier'a pana la cele mai nalte graduri deschisa, stima si amôre si impartialitate catra toti. — Cu aceste puine si dureróse reflessiuni — credemu a poté pune la o parte pentru asta data ager'a si lung'a corespondintia ce ni se tramise spre publicare. — Totdeodata insa credemu a dovedi, ce cu totul alt'a este tractarea la noi a fililor natiunei nôstre, prodiți in castrele contrarilor!

Dar — de aceea totu li dicem fra
tiescă: să nu creădă că va fi pururiă totu
asia! —

Program'a din Aradu.

v.

Subiectul tuturor drepturilor, atât publice cât private, este perso'nă, fia fizica fia morală.

Acăsta îndreptătire, i-a dat'o perso'nei natur'a insasi, de o data cu esistătia. Ceea ce natur'a a datu, erăsi numai dens'a pote se restrin'ga in cutare privintia. Legile positive, de voiescă se fia bune si drepte, n'au de cătu se constateze statulu naturale spre a se acomodă lui.

Cu acăsta doctrina, vechia casă conceptulu de dreptu, legistii Romei antice puseră baza la suveranitatea perso'nei in jurisprudintia si in statu, in teoria si in fapta, datand'o — prin legi positive — anca „ab utero.“

Incepă apoi, in mersulu culturei si alu civilisatiunei, să se desvole'ce totu mai tare momentulu eticu. Pre cătu se desvoltă, pre atât'a suveranitatea perso'nei trebuia se profite intru a-si castigă si o confirmare etica, morală, — si in lantrulu societatei si in relatiunile ei externe. Astu feliu vedemu in Rom'a că schiavii se elibera cu multimea, in cătu cei ingrigiti de ordinea sociala recurg la legi cum sunt: *Aelia Sentia, Turia Caninia, Junia Norbana* scl. era in relatiunile externe vedemu popórale aliandu-se, incetandu de a mai fi inimice, si prin acăst'a slabindu din principiu: „*adversus hostem perpetua auctoritas*.“

Intr'aceea veni regeneratoriulu omenimiei, Domnulu nostru Isus Cristosu, si cu invetiaturile lui ajută momentului eticu, ilu perfectiună. Doctrin'a ddieșca ilu fece pre omu „*biserica sanctă lui Ddieu*“, locuintia Creatorului. Prin asiedarea santeloru sacraminte mari, ilu curatia pre omu de pecate si-lu naltia spre a-lu impreună cu Ddieu. *Sublimu esti, Cristose, pentru cei-ce te pricepu si iubescu!*

Ecă astfelii perso'na, cu autonomia si suveranitatea ei, precum acestea purcesera de la natura si se recunoscă de legisti, — capetă o confirmatiune etica si o santiune religioasa.

De acuză, in relatiunile externe ale societatei, captivii de resbelu incetă a mai deveni „*scchiavi*“; crudelitatile se impucina, se reduc spre a face locu unui codice interna'junalu, — era in relatiunile interne societatea *incepe a recunoscă perso'na in fapta* — de uniculu subiectu si uniculu isvoru alu tuturorur drepturilor.

Diseramu in adinsu: „*incepe a recunoscă in fapta*,“ — pentru că nu tōte societatile, nici chiar cele ce se dicu civilitate séu luminate, recunoscă dejă in fapta.

Sunt unele societăti, in cari perso'na cu adeveratu este intrebata in tōte afacerile mari publice, si se pronuncia totu poporulu prin votulu universalu, d. e. cum e in Suitier'a, cum a fostu alta data in Franci'a, scl. Va se dica, aci perso'na este recunoscuta cu tōte valórea ei naturala, juridica, etica si religioasa.

Intr'altele state, (si acestea sunt cele mai multe,) cultur'a etica si religioasa n'a facutu unu progresu atât'u de mare, in cătu perso'nei să i se recunoscă tōta valórea, ci — déca e cumva intrebata in afacerile publice, elemintele oligarchisatorie i-au facutu o lege, numita electorală, si perso'nele cauta să se pronuncie numai prim ciurulu — mai desu ori mai raru, alu acestei legi. Dicem „ciuru,“ fiind că asta lege cerne — multu-pucinu perso'nele, si numai acelora li permite a se pronunciă, cari intrunescu anumite conditiuni de posessiuni materiali, de nascere scl. Buna óra in Ungaria, perso'na, ca să aiba dreptu de alegere, cauta să posiedă barem $\frac{1}{4}$ de sessiune, séu altu feliu de avere corespondietória, séu să fia gentile, (nemesiu,) scl. Ei, dar pre langa ciuru mai influintieza si organele publice ciuruitórie, dupa natur'a loru, facendu pre unele perso'ne să tréca cu sil'a,

pre altele impedecandu-le cu sil'a. Aci se manifesta in modu mai batatoriu la ochi lips'a de cultura etica, de morala publică!

O'Connell, marele agitatoru alu iriloru, a facutu o buna satira aceloru legi electoralari cari, valórea perso'nei o léga de avere. Elu a disu: „Unu muncitoriu, carele cu asinulu (magariulu) seu portá negózia la piatia, merse regulatul de se inscrie intre alegatori. Dupa ce mori asinulu, merse erăsi să se inscria, dar a fostu re-spinsu sub cuventu că, de candu i-a mortu asinulu, de atunci numai are atât'a avere, cătu să pote fi alegatoriu. „Intielegu“, — dise omulu — „asia-dara nu eu, ci asinulu meu avuse facultatea 'de alegatoriu.'“

Cu adeveratu, cei ce partinescă lega nōstra electorală prin carea se recunoscă dreptu mai multu perso'nelor ce posiedu pamentu, boi, porci scl., ar fi indetorati să-ni spuna, că: carea este valórea intelectuala, etica si religioasa a acestorui boi, porci, scl.?

Prin acestea, credem să am lumenat si am motivat punctul alu 5. din program'a nōstra din Aradu, in carele ceremu, să se estindă cătu mai multu dreptulu de alegere, a nume să se reforme legea electorală din Transilvania.

Mai pe scurtu: Romanii lupta pentru valórea naturala, juridica, etica si religioasa a perso'nei. Luptămu pentru votulu universalu, firesce intr'unu intlesu ratiunabilu si practicu. — Era contrarii nostri lupta — ca să ne esprimem cu ideia lui O'Connell — *lupta pentru bietulu asinu*.

O spunem liberu: pentru noi bas'a este: *dreptulu, cultur'a si religiunea*; — era pentru contrarii nostri, ce este?

Portarea loru, faptele loru ni arăta.

Revista diaristica.

„Wanderer“ din Viena serie in nrulu 127 din 29 maiu:

„Déca undeva in vre-o tiéra, essiste vre-unu poporu, vro natiune, care a suferit atâte nedreptăti, atâte apesări dure, timuri atâte de grele, si care inca si astadi, intre impregiu'ri forte apesătorie si impedecatorie — totu se mai pote miscă, totu mai pote pasi nainte, — de buna séma intre aceste natiuni in prim'a linia stă natiunea romana din Austria.“

„Guvernulungurescu de astadi ni-a datu o adeverintia via, că — nu numai nu mai pote sustă, ci tocmai prin necapacitatea sa trebuie să se imburde. De unde astfelui ar proveni destăptarea celor amortiti? De unde miscarea si vajerarea celor tacuti pana acumă? De unde consolidarea intr'o partita natiunale opositiunale — la slovacii cei blandi si rabdatori? De unde marea amaritüne la serbi si croati? Si in fine de unde ne'destularea generale la Romani din Ungaria, Banatu si Transilvania? — Este totu atât'u de adeveratu, pre cătu de tristu, că guvernulung. a scrisu pe standardul seu, in program'a sa: *magiarisarea slavoru si a romanilor; nimicirea libertatei si autonomiei natiunale; fortarea uniunii Ardéului cu Ungaria — in contra vointei majoritatii romane*.“

„Tōte ar isbuti, numai déca destăptarea sentiului de natiunalitate n'ar pune o pedeaca colosală si greu de devinsu.

„Dlu ministru-pres. c. Lónay si-a indreptatul intrég'a atentiune a supr'a Transilvaniei, a nume pentru de a prinde in curs'a sa precele 1,200.000 de romani, cari facu majoritatea tierei; dar — — siansele dău pucina mangaiere. O să intimpine istoria vulpei cu struguri acri.“

„Astfelui dlu Lónay va face in Transilvania slabे treburi. Cu promisiuni frumose si cu fapte contrarie, este greu a molcomi si a impacă pre romani. Coruptiunea inca 'si are marginile sale . . . —

„Esperint'a inteleptiescă. Romanii de la 1848 incocă, de candu essiantint'a loru trebuia să fia destulu semtita si recunoscuta, au avutu destula ocasiune de a cunoșce bine si Camarila nemtisca din Viena, si pre Ungurii. Si-au mancatu totu creditulu aceste stepanirii germanisatorie si magiarisatorie, si ele nu-lu mai potu recasigă, de cătu prin fapte vie . . .“

„Déca Ungaria doresce pacă si să fia tare, nu-i romane de cătu să implinăsca justele pretensiuni ale natiunalitilor, asié si ale romanilor din Transilvania. Modificarea corespondietória principiale a legii electorale pentru Transilvania, — redeschiderea dietei transil-

vanice, — congresu romanu natiunale, — autonomia pentru biserica romana gr. catolica, — recunoscerea poporului romanu de natiune politica, — egalitate de dreptu in tōta privintia cu tōte natiunile statului, — acestea sunt pre securu dorintiele si pretensiunile romanilor din Transilvania, acestea potu multiimi si vor indestuli pre romani si ii vor face amici, alt'a nemic'a . . .“

Precum ne imbucura tonulu si directiunea politica a lui „Wand.“ mai vertosu că acăsta făia, pana mai ieri, isbiă in romani si incau'loru foră tōta crutiarea, firesce intru interesul domnilor magiari de la potere, — asié de alta parte ne supera si intrista direcția ce a luat in timpul din urma „Reforma“ dlu Dr. Schuselka — facia de noi, — mai vertosu că acăsta făia pururiă ni-a fostu fidela spriginitória si nici candu pana acuma nu s'a aratatu pusilanima si scurta la vedere in politica. Se vede insa ca ea, in crisa de astadi, neorientata bine de sine, s'a datu conducerei vre-unui romanu preocupat de prejudicie si marginiri personali.

Astadi, candu lupta generală politica curge din partea opositiunie de veri ce natiunalitate — de a dreptulu pentru mantuirea poporului si a tierei de unu guvern si o politica spurcata, demoralisatorie, carea tōte concepte de libertate si de dreptu le-a falsificat, carea a inventinat tōte peturele societatei si oblu pregătesc spiritele pentru nemicire si cutropire prin germanismulu celu mare, — astadi candu stang'a magiara de la tōte popórale cu vietă si pofta de vietă nu cere de cătu sprigintire pentru d'abantă acăsta politica ruinătoria de patria si de popóra, si candu — de o cam data nici nu pote nici nu trebue să fia vorba de alt'a, de cătu de — *nemicirea dusmanului comunu*; — astadi „Reforma“ se cărtă ou stang'a magiara, agita in contra ei, o combate pre ea, carea nu e la potere, nici in stare de a face — nici bine nici reu de sine, o combate pre ea — mai multu decătu pre poterea de sine si pentru sine demoralisatorie si ruinătoria!

Nu vedu domnii cei-ce scriu in „Reforma“ dlu Schuselka că prin acăst'a intarescă guvernul si parti si politici a lui? Nu pricepu ei că invingerea stangei prin ajutoriulu poterilor nōstre, o léga pre acăst'a — celu pucinu pre unu timpu bresi-care, de noi si ni o oblégă, dar mai vertosu că invingerea principiilor ei politice mai liberali — este apa pre móra nōstra? — Nu-si aducu acei dd. a minte, cum chiar dlu Schuselka, acum 10 si 12 ani, si-a impreunat fōrtile cu domnii astadi stepanitori pentru de a trenti pre Schmerling? — Nu pricepu ei că — a desvoltă activitate si inca cea mai mare si incordata activitate la alegerile dieteli — nici de cătu nu va să dica — *nici a intră in diet'a din Pesta, nici a recunoscă uniu-nea*, ci — pana un'a alt'a, va să dica si să intesne: *cuprinderea terenului de la impăratul nostri natiunali*; simulgarea unei arme din man'a loru! *Scaparea tierei de vampirismulu politicu!*

Nu pricepeti, domnilor, pentru Ddieu!

Am asistat la o conferintă privata serbescă, unde partecipă si unu corifeu magiariu, si acesta se spimă: „Despre voi, fratili serbi, se dice că vreti să spargeti tién'a si să faceti o „Voivodina“; despre voi, frati romani — éras, că vreti o „Daco-Romania“; nu sciu, nu credu să fia adeveratu, dar — *fie!* Doarti si atentiti ori prin ce credeti că vi veti ferici natiunea, numai un'a nu suferiti, ca acestu de astadi guvern, carele si demoralisădă poporulu si ni impedeca progresulu, prin poterile vostre să se mai sustina. De acestu reu, acăsta calamitate comuna, să ne mantuim, apoi — ca ómeni de ómenia, cari toti ni iubim poporulu, pre basea dreptătii usioru ne vomu intielege, si impacă.“

Éta, acăst'a caracterisédia situatiunea!

Caransebesiu, in maiu 1872.

(Pertratari din partea comisiunilor delegatiunali in comunele miste Jamulu-micu, Butinu si Margita-mare.) In urm'a intelegereli prealabile, aceste comisiuni s'a intrunitu in 10 maiu cal. v. a. c. in comun'a mista Jamulu-micu. Denselorau asistat din partea romanilor dd. Ioanu Popoviciu, protopresbiterulu romanu alu Versietiului, Ioanu Siepetianu, secretariu consistorialu, apoi din partea serbilor: preotul din Popornea Alessandru Storadino-viciu, Ioanu Jorgoviciu, notariu comunale in

Solictia, ca esmisi delegatiunali, ér ca delegatu consist. George Vucasinovicu, preotu in Versieti si ases. consistorialu, participandu la ele i autoritatea politica prin esmiterea de regula a concernintelui adjunctu pretorial.

In Jamulu-micu, dupa ce in urma stăruintiei membrilor comisiunii romane se de-laturara scrupulositatile membrilor comisiunii serbesci despre incetarea activitatii acestor comisiuni cu 1. martiu 1872 si despre nocompetintia presintilor ambelor delegatiuni de a mai dă instructiuni comisiunilor acestor a pretinse desfiintate, se pasă in data la conscriptiunea sufletelor dupa natiunalitate, si s'a constatat 656 suflete de romani si 227 suflete de serbi, va se dica in acăsta comuna cadu pe 100 romani 34 de serbi.

De ore ce insinuarile poporului la comisiuni au datu ansa la mai multe dispute infoicate intre membrii romani si serbi, fiind că acestei din urma pretindeau a se intrebă fie-care romanu, déca voiesc densulu se remana sub episcop'ia cea mai de aproape a Versietiului, conscriptiunea autentica abia séra tardiu se potă fini, era diu'a urmatòria s'a facutu incercările de impacătione pe calea bunei inviori intre ambele părți, alu caror resultat este urmatoriu:

1. Edificiul bisericescu impreuna cu locul său fundulu aflatioru impregiurulu lui se predă in eschisiva posesiune si proprietate romanilor, avendu acestia a desdaună pe serbi cu 4000 fl. v. a. in restimpu de 5 ani adeca pana in 11/23 maiu 1877, de sine intielegendu-se, că pana in d'a depunere sumei totale de desdaunare, biserica se folosescă in dreptu egalu ambele părți conformu p. X alu invoceli din iuniu 1871.

2. Din cele 2 sesiuni parochiale un'a se remana parochie romane, era ceea lalta parochiei serbe.

3. Cemeteriul comunu să se folosescă si in viitoru de catra ambele parti.

4. Scăla cu realitatile ei, fiindu dechisă rata de comunala, n'a potutu veni sub discusii si de impartire, ci fie-care parte 'si reserva dreptulu seu facia cu posesorii presenti ai ei.

Romanii, pe a caror's facia potesi ceti o bucuria nemarginita despre succederea impacătionei si despre realizarea dorintei seculare, indata cautara mai multi fruntași si ómeni cu stare din sinulu loru cari garantandu cu avearea loru mistică si nemistică, au si datu partei serbe o obligatiune de 4000 fl. inca in facia comisiunii, ca asia implinindu-se cele prescrise in invocă, să pote deveni fora amonare sub ierarchia loru natiunala romana.

Dupa inchciarea si subserierea protocolelor se adresă pré on. domnul protopresbiteru Ioanu Popoviciu catra poporulu intregu adunat la cas'a comunala, multumindu i in numele delegatiunilor pentru portarea lui cea exemplară si spiritulu celu pacinicu, ce l'a manifestat ambale parti cu ocaziunea pertratarii comisiunale; ilu provoca, ca pe viitoru, privindu-se ca 2 frati, cari au traitu pana acum in una casa, era astadi pentru mai buna inaintarea loru se despărțu, spre a-si face fie-care casa lui separat, asemenea se vietiuésca in buna intielegere si amóre fratiésca unulu cu altulu, mai departe saluta in numele romanilor ortodoxi pe poporulu romanu din Jamulu micu reintorsu in sinul bisericei romane dreptu credintiose resaritene, implorandu asupra lui binecuvintarea parintelui cerescu. Cuvenitrea acăstă fu primita ca via bucuria de catra ambele parti. Nu potu a nu aminti si purtar ea cea de totu loiala si démnă de imitatu a preotilor romani din acăsta comuna Stefanu Cionanu si Ioanu Pentia, cari sciindu a sustine si nutri sperantia in poporulu romanu cu privire la despartirea lui de ierarchia serbescă, nu se lasara a se intimidă de catra consistoriul serbescu prin amenintari, nici a se castigă pri promisiuni pentru de a lucra in contra interesului bisericii si natiunii nōstre. Deci onore a estorou preoti cunoscetori de misiunea loru coa inalta, si purtarea loru li-o recomandam si celor latti preoti romani din comunele mestecate.

In d'a urmatòria adeca in 12 maiu se tieni pertratarea in comun'a Butinu, in care ce constatara simplu 169 suflete de romani si 26 suflete de serbi, cerendu si acestia incorporarea loru la Episcop'ia romana de Caransebesiu din motivulu, că ei, serbii, nu potu formă nici macar o parochia filiala serbescă, si asia trebue se me ga si densii acolo, unde merge majoritatea. Este de observat aci, că acăstă parochia de

totu mica nu are sesiune parochiale, ceci a ocupat' luteranii inca insante cu vre o 25 de ani si nici pana astazi nu s'a potutu recastigă.

In 13, 14 si 15 maiu comisiunele delegatiunale au lucratu in Margita-mare constandu-se aci 1139 suflete de romani si 621 de serbi, prin urmare proportiunea romanilor facia cu serbii este ca 11 : 6. Incerarea impacatiunei in aceasta comuna a remasau forta rezultatu, de ore ce serbii mai antaiu au cerutu ca desdaunare pentru edificiul bisericii si alu scolei de la romani 16.000 fl. care suma au redus' mai tardi la 12,000, apoi 11.000 fl. si candu li-a acordatu romanii si aceasta suma cam esagerata, atunci nu voira a o primi, ci se declarara a desdaunata ei, serbii, pe romani cu 16.000 fl. pentru biserica si scola. Romanii, insa nu primira acestu ofertu proportionalmente forte nefavorabilu pentru ei, si cerura de la serbi in casu deca nu voescu a predat biserica romanilor, sum'a de aproape 22.000 fl. de despargubire, de ore ce facia cu ofertulu de 11.000 fl. alu romanilor si cu numerulu sufletelor romane aceasta suma de bani cade pe partea romanilor.

Incerarile si discussiunile de doue dile ale comisiunilor si ale delegatului autoritatii politice de a mediloci intre parti o impacatiune, nu au potutu duce la doritulu resultat mai vertosu din acea causa, ca nici serbii, nici romanii nu voiescu se desparta de edificiul bisericei vechie; serbii nu se invioescu la predarea bisericei sub pretestulu, ca biserica s'ar afila in partea cea serbescu a satului, ceea ce ina romanii nu admisu argumentandu, ca in jurulu bisericei s'ar afila numai pucine, 3-4 case serbesci, pe candu celelalte case sunt totu romanesci, si ca ofertulu serbescu de 16.000 fl. i-ar incurea pe romani numai de nou in procese cu serbii, cari fiindu numai a 3. parte a poporatiunei din Margita-mare si avendu in posesiune erai numai a 3. parte din pamenturile ei, abia vor potu respunde aceasta suma de altintintia neproporziunata facia cu numerulu si posesiunea romanilor. — Si asia deca cumva timpulu nu va aduce vre-o invioela intre densii, nu va remanet alt'a decat calea legei, pe carea romanii, ca majoritate, va trebui se cascige biserica.

In fine cu parere de reu trebue sa observamu, ca consistoriul din Versietiu a permisu preotului din Margita-mare Jan, romanu de nascere dar' astazi serbu esaltat, a serie in cartea funduaria pe numele lui fundul intravilanu de casa parochiala, dandu in schimbul acestu preotu altu locu spitiu la capulu satului, de la care chiar de ar si esista, comun'a bisericcesca nu va potu ave nici celu mai micu folosu. Quousque tandem ?!

Purtarea preotului si a investitorului romanu precum si a representantilor romanii cu Stefanu Pasule in frunte din Margita-mare, merita tota laud'a si recunoscint'a.

Bucovina.

Langa malul Prutului, in maiu 1872.

Siedeam pe malu; viforulu puse in miscare apele; nuorii ascunsescu lun'a, si sirenele me legau cu a loru cantare fermecatoria. De odata me vediui cuprinsu de o umbra ne cunoscuta si portatu susu prin aeru. In caleton'a acesta — mi dise umbra: fule pamenteanu, poti se vedi felurite. Eu-su geniulu adeveru'u, adeveru'u ti-lu voi imparsti. Vedi tu acolo caldarea cea fumeganda ? In launtru diacu comori mari. O parte din acestea a consumat dejà flam'a, pe cea lalta o amenintia flam'a. Colodin drépt'a, o multime de moritori circa de a o mantu; cei din stang'a, acesti omusiori, de a o sacrificia. Privesce mai bine partea cea mai din urma numita, acolo poti se vedi si pre Cupiditatea, care a predominat inimile omusiorilor cari voiescu se sacrifice comora. Ascultau de vóce-i si cu pitiole tremurandu me apropiai de gramagior'a cea micutia. Dar ce mi aculu ! Pe caldare se vede scrisu cu litere e focu: fondulu religiunariu. Dara mine sunt barbatii aceia, intrebai pe umbra ? Omul moritoriu, apropia-te si-i vei cunoscere. Acestea am si facut'o.

Untu vueta infioratoriu veni la urechile mei . si me tredli. Fest'a unu visu ? Cum ? Nu vediui pre vicariulu generalu T. Bendella, ba pre episcopulu Insusi, pre Cohanovschi, Schönbach si pre Pino, cum isi intindeau ghiale spre caldarea acea ? Nu, n'a fostu visu, ceci in scurtu me incredintai, cumea ómenii acestia voescu se vindu bunurile fondului religiunari unei societati speculante mai pe o ju-

metate de secolu. Dara spiritulu care mi s'a aretat, a pertutu si pre alti barbati de pe malul Prutului in regiunile mai nalte si a aretatlor planurile cele secrete ale aristocratiei noastre delaturandu ceva pericolulu. . . Cânni nostrii latra spre noi insine si ne jafuesc, se ne miram' apoi ca ne jafuesc strainii ?

B. Ch.

Barra (larga Lugosiu) 2 iuniu 1872.

(Apucaturi scandalose la inscrierea de alegatori. Audi lume si condamna !) Candu incepe reactiunea in contra legilor umanitarie, atunci domnii de la potere aplică legea astfelui, ca se fiu ómenilor nu spre scutire, ci spre asuprire. Din acestu punctu de vedere manevrandu si comisiunea conscritorie de alegatori din Lugosiu, cu ajutorul domnului de romani, a judeului cercualu Julius Pascu, si a notariului de serbu Pera Stefanoviciu, esserecta cu aceasta ocazie o violentia ne mai audita. Auditii si ve mirati !

In comunitatea nostra afandu-se unu numru insemnat de locuitori qualificati pentru alegatura, cari in anulu 1869 cu zelulu si cu numerulu loru infrumusetau partid'a natiunala, dnii de la potere prin susnumitul dnu jude cercualu incepura de timpuriu a se ingrigi de a atrage ómeni la partid'a deochiana, folosindu-se de cele mai condamnabile apucaturi ; dar ómenii bravi, cu bravul loru preotu Ioanu Matheiu in frunte, nepotendu lucra contra sentiului si priceperii loru si deci nepotendu-se abate de la flamur'a natiunala, se decise in cuibulu reactiunariu din Lugosiu ca — ce nu se calca, se se franga, si apoi essecutarea acestui barbaru principiu se incredinti dlu jude Pascu, si notariului Stefanoviciu. Eta cum.

Decidiendu comitetulu central, ca spre si mai mare asuprise a alegatorilor, ce voiescu de a se inscrie si cei ce in partile nostre mai multu se lupta cu fomea, — se vina la Lugosiu la inscriere, judele cercualu Pascu dode ordinea ca Barrenii se mergea joi in 23 maiu la Lugosiu pentru inscriere, dar totodata comanda ea totu in acea di ómenii se care piatra de drumu, spre ce scopu si venira in satu patru persecutori comitatensi.

Joi diminetia, ómenii avisati de a merge la Lugosiu, au si plecatu bietii de ei acolo, dar ce amara suprindere fu pentru ei, candu ajunsi la margin'a satului, fusera opriti prin persecutori inarmati de a merge la Lugosiu la inscriere, si prin blastemii de pasci si de Ddieu cu potreza fusera tramisi indereptu la cas'a comunala.

Reintorcandu-se ómenii la cas'a comunala, vediura pre dlu notariu cu cotele pre feresta, si ridindu in pumni, — era la intrebarea facuta catra densulu din partea multimei ca ce dispusetiuni contradicitorie sunt acestea, si la intrebarea, ca din ce causa se silescu ómenii tocmai astazi la caratulu de piatra pentru drumu, candu sunt avisati de a merge la inscriere la Lugosiu, si reflectandu-lu si la acea impregiurare, ca este impossibilu a scote vitele din staule caci au inbulditu muscele de „Columbaci,” — dlu notariu ordinu servitorilor comunali ca se-i arrestedie pre toti ca pre nisice opunetori in cotare'a comunala, ce delocu se si intempla, era domnia sa, cu judele comunala la olalta pleca la Lugosiu, unde ajungandu si afandu vre-o cati-va Barreni, iute cauta ca se se inscrie, si erai lu fug'a indereptu la Barra, unde, in urmarea unei protestu facutu la fóisanulu in contra acestor volnicii ne mai audite, demise ómenii arrestati din cotarea, transpunendu insa totusi pre unulu, (alu acarui nume ilu vomu aminti in processulu criminalu ce-lu vomu intenta contra dlni notariu) forta incusa, si forta sententia, intr'o incapere intunecosa; acestu nefericitu scapandu din arrestulu de natur'a celor din timpuri mai barbari, lu fug'a spre Lugosiu, si mergendu d'adreptulu la fóisanulu, dode aci plansorea sa la protocolu. Vomu vedea ce dreptu va sci se fia aci dlu fóisanulu esitu din sinulu partidei deachiane !

Vineri si sambata dupa ce dñii mari si nici si jucara rola loru cu noi Barreni, mai merseram' destulu de multi la Lugosiu, spre a ne inscrie; in cas'a orasului unde afaram' pre unu domnu micu si grosu cu nesce cantecisti pre langa sine, — fiindu intrebati ca cine suntemu si ce vremu, spuseram' scopulu vineirei nostre, la ce facendum' si se din capu ca — bine, bine, dar nespunendum' si se daca suntemu primiti in list'a de alegatori fora pedeca, seu ba, fuseram' indrumati a merge acasa; fiindu noi astfelu in sperant'a cea mai buna ca si noi Barreni ne vomu potu bucuru de dreptulu de ale-

gere de ablegatu; dar ce amara insielare pentru noi acum la privirea listelor, candu venem cu in list'a alegatorilor din Barra sunt primiti numai 27 de alegatori, era 62 respinsi din motivul ca n'am potutu adeveri identitatea persoanei, fora ca acesta cauza se ni se fia spusu noa la inscriere. — Éta, onoratu publicu, volnicia ne mai audita, éta nedreptate strigatoria la ceriu ! éta scandalu publicu ! si acestea cine le facu ? le facu comisiunea conscritorie din Lugosiu, in carea presiediu dlu consiliariu regiu Constantin Gyca: si la cresa din cause noa necunoscute nu luă parte dlu Teodoru Pap. Intrebam' acu, cum se fiumu potutu constata identitatea persoanei nostre naintea comisiunei conscritorie, candu in df'a de inscriere in carea notariulu eu judele comunala mergu la Lugosiu, pre noi in massa ne arestare in cotare'a comunala, sub pretestu ca nu mergemu se caram' petra la drumu ; era mandi, candu noi in urmarea reclamarilor facute la fóisanu, suntemu eliberati din arest, si ne infatisiamu la comisiunea de inscriere, suntemu numai trasi si inpsi, — tota ca se ni se spuna ca suntemu primiti seu ba. Am facutu reclamatiune la comisiunea centrala, vomu vede rezultatul. Acesta este pre la noi vieti' a constitutiunala ! Ti-vine se ie lumea 'n capu !

Lugosiu, 27 maiu 1872.

(Miscari electorale.) Nu potem a retaçé intre miscamintele nostre electorale unu casu de raru si admirabilu zelu natiunale. Investitorul de la scolele capitale d'aci, cu numele Ferdinandu Chirita, mai bine de 9 luni jace morbosu si n'a parasit pe o clipita patulu doborilor. Audindu elu totusi despre volniciile si ilegalitatile, ce se comitu din partea comisiunii de inscriere din Lugosiu, pentru scopulu de a reduce catu numai se poate numerulu alegatorilor natiunali, — uitandu bietulu de totu dorerile sale, s'a presentat, dusu fiindu intr'o trasura — la loculu de inscriere, inaintea comisiunei, numai ca se nu remana afora din numerulu alegatorilor, si prin morbul seu cauza ajnatiunale se nu perda unu votu si se patiesca vre-unu detrimentu. Onore bravului luptatoriu si luminatoriu natiunale ! De ar servi fapt'a acesta de exemplu animatoriu pentru toti romanii !

Preste totu avem s'e registram' brav'a portare a investitorilor nostri, — exceptiunile sunt de totu rare — cu ocazie inscrierilor la alegatura, ca totu in acea di ómenii se care piatra de drumu, spre ce scopu si venira in satu patru persecutori comitatensi.

Ticova, in Carasiu, 16 maiu 1872.

(Rectificare). In nrulu 37 alu pretiuitel Albine, dlu docinte de aici D. Miclea, vine a face plansori si lamentari, cari — precum pre nimeritu a notatu on. Redactiune, semena mai multu a fabule de catu realitate; destulu ca prin acelea dsa arunca o grea invinuire si a supr'a celui subscristu.

Elu dice, ca comun'a i-a imbunatitu lefa la 322 fl., eu insa si fi cerutu impoterire de a dispune de acesta lefa.

Adeverulu e, ca sum'a de 322 fl. s'a preliminatu pre anulu 1871 pentru intréga rubric'a cultului. De aci deci s'aplatit in tipu de: conventione episcopale, spese ale sinodului episcopal, lefa a cristianisului, pentru recusite scolare, pentru inspectiunea civila, pentru treasure si diurne la essamenulu semestralu, impreuna 64 fl. 12 cr.; dlu docinte a dedicatu in cinci rouduri, precum arata cuitantile sale, 188 fl.; in tipu de contributiune s'a platit pentru densulu 8 fl. 72 cr., restulu de 61 fl. 36 cr., s'a datu pentru 8 stangeni de lemn. Astfelu s'a cheltuitu rubric'a intréga de 322 fl. pentru scopurile caroru a fostu ea destinata.

Dreptu este ca dlu investitoru D. Miclea a staruitu ca se ise imbunatatisca dotatiunile; trebuint'a o recunoscem cu totii; insa comun'a nu se pléca a face imbunatatire pentru unu docinte pre care lu scie pre necalificatu si-lu vede desu escedendu, desu imbetandu-se si portandu-se scandalosu. Comun'a, in locu de a-i imbunatati starea, i astépta redicarea din postu priu consistoriu in urm'a plansorilor ce a data a supra-i. J. Stefanoviciu, preotu.

Halmagiu, (cottulu Zarardu) 25 maiu.

Credindu ca e de interesu publicu a sei miscaminte populari precum in tota lumea

asia si in unele province mai mici, districte, ma chiar si comunitati, cu permisiunea on. Redactiuni vinu a face unu micu conspectu despre miscaminte populari din cerculu Halmagiului incepandu de la anulu 1864 incota, de candu acele date le am la mana notandu pe precum si cauza crescerii ori decrescerii populului scurtu si cauza a celor schimbari.

In 1864 nasceri 869 casuri de morte 735 restu	+ 134
" 1865 " 1011 " " " 595 "	+ 416
" 1866 " 956 " " " 466 "	+ 490
" 1867 " 879 " " " 452 "	+ 427
" 1868 " 907 " " " 735 "	+ 172
" 1869 " 1090 " " " 679 "	+ 411
" 1870 " 874 " " " 513 "	+ 261
" 1871 " 646 " " " 932 "	+ 286

Din cari date se vede cumea: in fiecare anu afora de celu espiratu 1871 populatiunea in cerculu acesta mai multa seu mai putenu a crescutu. — Caus'a ca in anu 1864 si 1868 in proportiune au morit mai multi ca in alti anu, este epidemia de versatu ce a dominat in acel an in cercu. —

Anul 1871 areta unu decrescamentu de 286 de individi, a populatiunei din cerculu acesta, care adeveru tristu ca se-ulu pota inteleger on. publicu etitoriu, aflu de lipsa a prenotata:

Din primavera anului trecutu in cerculu acesta, precum si in intregu cottulu si alte tienuturi a dominu forte frigurile biliose si intermitente cari cu putenia intrerumpere in timpul de érna, — tienu chiar si pana in prezinta, si cari, — gasandu pre bietulu poporu si altum forte miseru din cauza scumpetei celei mari si a recoltei de totu slabu, — forte reu nutritu, prin urmarea slabu, l'au cuprinsu in cea mai mare estensiune cedendu apoi locu in multe casuri morbului periculosu „typhus“ (langore) care, dorere, a decimat populatiunea.

Autoritatatile etiente au cercutu totu mediloclele spre sterpirea reului esmitendu prin fiecare comuna la morboi organale sale sanitare spre a-i consolada in morbul loru; inim'a ti storca lacrimi de condolinta candu vedea pre atare morbusu cu facia trista desperata aslamandu: „ce voiu se facu cu medicaminte, candu n'am nici o cōgia de malaiu spre stingerea fomei, si eu ce se traiescu deca nu cu pome ?“

Autoritatatile etiente au cerutu unu imprumutu de la statu spre ajutorarea poporului din acestu cottu, dar' in locu de a ave ceva consolare, ni se imultira executorii de dare oare numai in urm'a repetitelor rogari indreptate catra inaltulu guvern se potura delaturat, amandandu-se executiunea ei pre tom'a a. c.

Acuma poporul e si mai seracu, putenie vite ce le-a avutu, le-a vindutu pentru a nu mori de fome; recoltele anului curint se vedu a fi forte slabu, asia in catu in cele mai multe locuri nici sement'a nu o va recapsa bietulu tieruanu; lipsa de ploaie si forte mare incatua da ca nu se va schimbă timpulu spre mai bine, Ddieu scie deca pre anulu venitoriu nu va areta statistica o mortalitate cu multu mai mare.

J. Rusu,
medicu.

Rescriptu

ministerialu, dta 11 maiu a. c. nr. 9280, catra Preșant'a Sa dlu Episcopu diecesanu, ca presiedintele delegatiunei romane, in meritul impartirei fondurilor comune cu serbii si a procedurii urmarinde la despartirea jerarhica a comunelor miste.

(Traducere din limb'a maghiară.)

Ilustrissime si reverendissime Domnule !

Maiestatea Sa cesare si regia apostolica cu pre nalt'a Resolutiune din 19 aprilie a. c. s'a induratu pregratiosu a incuviintat a invocat'a de o parte intre congresulu natiunalu serbescu, de alt'a parte intre sinodele eparchiali romane din Aradu si Caransebesiu in privint'a fondurilor si fundatiunilor natiunale serbescu din Carlovetsu, in privint'a fondurilor si fundatiunilor scolare gr. orient. din Pesta, in fine in privint'a procedurei urmarinde la despartirea comunelor bisericcesci miste, cari mai nainte au apartinut la diecesa Aradului, a Timisorei si a Versietiului; s'a induratu mai de parte a-mi incredintat mie facerea dispusestiunilor necesarie pentru efectuarea acestei invocatii si a me impoteri: ca comisiunea ce administră fondurile scolare gr. orientale din Pesta, dupa impartirea fondurilor administrate de ea, se o disolvu.

Pre bas'a acestei invocatii, provoideute cu prenalt'a aprobatu, Metropoliei romane pe partea dieceselor gr. or. a Aradului si Caransebesiu, organizate de nou in anulu 1866 si incorporate e a se estradă din fondul natiunalu serbescu nealienabilu si clericalu, o sume.

de 300,000 fl. adeca o sumă aversiunala de trei sute mii de florini val. aust. si a nume 263,000 fl. in obligatiuni private sigure, 25,000 fl. in obligatiuni rurale ungarice si banatiene, in valoare nominala, era restul in bani gata.

Prin sun' a acestă de escontentare finala, pretensiunile de desdaunare ale dioceselor Romani pentru biserici catedrale, resedintie episcopesci etc. cari prin resolutiunea prenălata dta. 24 decembrie 1864 s'au lasat la episcopiele din Temisiorasi Versetiu; precum de alta parte pretensiunile de desdaunare ale ierarchiei metropolitane serbesci facute in privint'a realitatilor la lasate in favorea reinfintiatei diecese a Caransebesului, si in privint'a pustei S. Simionu, aflată in posesiunea episcopiei aradane, se consideră de incetate finalmente, si totodata e a se consideră de incetatu si obligamentul de ajutoriu, datu pana acum din partea fondurilor nealienabile natiunali serbesci si clericali in favorea Episcopului aradanu, a consistorialui aradanu, precum si a institutelor teologice din Aradu si Caransebesiu.

Dintre fundatiunile speciali administrate la Metropoli'a din Carlovetiu cumulative cu fondurile natiunali serbesci, asia numitulu „fondus instructus“ alu diecesei aradane, nu alcum fundatiunea facuta de baronulu Iosifu Rajacsics patriarchulu serbescu, pentru unu institutu teologicu romanu, vor fi a se estradă eparchiei romane.

Fondurile si fundatiunile scolastice administrante in Pesta prin comisiune deosebita, a nume fondulu scolasticu, fondulu pentru pensiunarea invetiatorilor si fondulu pentru stiplidie a lui Athanasius Balla, sunt a se imparti in două parti egale intre Metropoli'a carlovitiéna, de alta parte intre diecesele Aradului si Caransebesului, apartienetorie la Metropoli'a din Sibiu; inse din fondulu scolasticu, fundatiunile si legatele menite eschisivu pe scopuri serbesci si administrante cumulative cu numitulu fondu, adeca fundatiunea lui Georgiu Balya, — a lui Albrecht, Ducale de Sacsenteschens — a lui Julianu Csokor si a lui Naum Bozda, inca nainte de impartire sunt a se separa ca unele ce nu cadu sub impartire; din contra fondulu pentru institutulu preparandialu din Aradu, ca fondu curat romanescu, — e a se estradă romanilor.

In consonantia cu principiul egalei impartiri a memoratelor fonduri, in privint'a pretensiunei de desdaunare facute in numele acestoru fonduri din incidentele defraudatiunei „Zaharics-Nedoklyansky“-ane contr'a erariului; precum si in privint'a pretensiunei erariului facia de aceste fonduri pentru asia numit'a „anticipatiune erariala“, intre ambele parti va servi de cinoxura paritatea.

In urmarea acestei impartiri, sumele ce competu ierarchiei Metropolitan serbesci in intielesulu rescriptului regescu dta 10 augusta 1868, prin care conclusele congresului natiunal serbescu din anulu 1865 s'au aprobatu, — sunt a se estradă directiunei fondurilor natiunale serbesci Carlovitiéne, era sumele ce competu dieceselor Aradului si Caransebesului, epitropeii infinitate in Aradu sub presiedintia Ilustratii Tale, si acolo sunt a se administră separate de celealte fonduri pe scopul mențiunei loru. — Totu acestei epitropfi sunt a se estradă cele 300,000 de florini, care le vor capta diecesele Aradului si Caransebesului din fondulu nealienabilu natiunalu serbescu si clericalu; mai de parte asia numitulu „fondus instructus“ alu diecesei aradane, precum si fundatiunea facuta de baronulu Iosifu Rajacsics patriarchulu serbescu, pentru unu institutu teologicu romanu.

Protocoolele si alte documinte referitorie la fondurile din Pesta care sunt de mare interesu pentru ambele parti se ieu in două parii si se estradă fiesce careia parti; celealte scriitori se predau pentru pastrare Metropoliei carlovitiéne pe langa indatorirea, ca despre aceste se deceselor romane conspectu exactu si acestora de căte ori vor cere — totdeun'a se li se deo si copie.

Candu in privint'a impartirei fondurilor totodata facu si dispusetiunile pregatitorie, si prefigu d'a 10 iunii a. c. ca terminu pentru disolvarea comisiunei insarcinate cu inspectiunarea acestoru fonduri, am a observa: că in privint'a fondului pentru stipendia a lui Athanasius Balla, instructiune mai detaiata din partea mea va urma mai tardi.

Referitoriu la acea parte a pactului, ce

contine invoiela in privint'a modalitatii, dupa care e a se procede in acele comune bisericesci miste ale eparchielor Temisiorii, Versetului si Aradului, care spre a se incorporă catra ierarchia de accesi natiunalitate, nesuescu la despartire ierarchica — anotezu că prin acăstă se sistēza acelu modu de procedura, care pe temeiul principiilor staverite pentru asemene casuri de mai nainte, prin sinodulu episcopal din Carlovetiu la anulu 1864, s'a prescris cu prē nalta resolutiune din 24 decembrie 1864. (Ordinatii cancelariei aulice reg. unguresci dta 21 augustu 1865 nr. 6973 respective intimatulu consiliului locuitorioru reg. ung. dta 24 augustu din acelasi anu nr. 65,887). Cu acēsta ocazie nu potu intrelasă a atrage atentia Ilustratii Tale la punctele XIX si XX din procedură nouă, ca in locul terminalui desigur acolo si dejă espirat, in intielegere reciproca să se defiga terminuri nove corespondietorie, si ca in locul tribunalului ces. reg. ostasiescu de tiéra din Temisior'a, care de atunci in cōcē s'a disolvat să se faca totodata invoiela nouă pentru delegarea altui tribunalu din confiniu militaru.

Pentru insasi delegarea tribunalelor la timpul seu, sunt a se face pasii necesari prin ambele parte pactante.

Dreptaceea am onore a Te recercă Ilustrisime ca se binevoiesc si face dispusetiunile trebuintiose pentru primirea sumelor banale ce competu dieceselor romane atât din fondurile de la Carlovetiu, cătu si din cele de la Pesta.

Binevoiesc mai de parte Ilustrisime a incunoscintia despre acēsta atât comisiunea esmisa in cestiunea comunelor miste, cătu si cea pentru impartirea fundurilor pestane; si pe bas'a celor de mai susu a le proveade cu instructiunea necesaria, nu altcum a substerne aici spre intrebuintare oficiosa unu conspectu despre sum'a primita de la metropoli'a serbescă.

Cu acēsta recercarea Ilustratii Tale din 1 decembrie 1871. Nr. 287./Pres. e superata. Buda, 11 maiu, 1872.

Dr. Teodoru Pauler m. p.

† Necrologu.

Mihaiu Buneiu, censurante in drepturi, deputatu alu Sinodului episcopal din Aradu, unu june dintre cei mai escelinti ai natiunei, sperantia parentilor sei si amorea amiciloru sei, — dupa unu morbu de 4 dile, sambat'a trecuta, s'eră pre la 10 ore, in alu 26 anu alu vietiei sale, 'si dede sufletulu seu plinu de zelu natiunalu — in man'a creatorului. Ilu plangu si se imbraca in doiu toti ai sei, toti cu inima plina de dorere oftandu: *Să-i fia tieren'a usiora si memoria eterna!*

* * *

Inmormantarea s'a facutu luni la 5 ore candu intręga junimea romana din Buda-Pesta se adună la gar'a drumului de feru Losoncz, unde asteptă cadavrulu (căci in spitalulu Ludovicului din caus'a morburilor molipsitórie, de cari sunt cuprinsi pacientii de acolo, i s'a recomandat a nu se infacișa aci) si de unde-lu petreou la cimiteriu Cherepesului. Acă dupa celebrarea ceremoniilor dupa ritulu gr. or. unulu dintre fostii constudinti ai reposatului rostii o vorbire funebra si apoi se depuse in mormantu remasitiele pamantesci ale de toti gelitului june, carele tocma candu se vedea mai aproape, numai unu pasiu inca departe de limanulu dorintiloru si alu fericirii sale, fă rapitul de crud'a mōrte. — Condolintia jumimei romane, desclinitu a celei din Buda-Pesta — careia se cuvinte tota recunoscintia pentru procurarea midilócelor spre inmormantarea perdutului ei confrate — acēsta adenou sentita condolintia fia spre consolare doiosiloru parinti, era defunctului i dicem uincodata cu inima doiōsa: *Fia-i tieren'a usiora si eterna memoria!* —

Cumpărare si,vindere precum si schimbare de totu felul de papire de statu, obligatiuni de prioritate, sortiuri, actie de drumulu de feru, de bance si industria. Escomptare de cupone, Comanda pentru bursa o. r. se executa pre bani gata sau o capara de 10%. Totu felul de sortiuri se vindu pre langa solviri in rate lunarie de la 5 fl. in susu.

Varietati.

= (*Hiperzelu ori simplicitate?*) Din Maœa, cottulu Aradului, ni se scrie că preotula localu G. B. in 26 maiu n. candu candidatulu de ablegatu deachianu si-a desfasiuratu program'a politica, nainte de a pleca densulu si notariulu com. J. Mladinu in fruntea alegatorilor romanu deákistii la Pecica pentru a asculta faimos'a programa, a celebrat in biserica gr. or. o misa intru „caletor'a fericita“ a migrantilor, si porucirdu invetiatoriului concernint — audit! — se cante troparele si condacoele scl! Apoi nu scim, daca e să ridemu să se ne indignam̄u a supr'a pecatosului preotu dandu acelor retaciti alegatori standardul din st'a biserica, ce comun'a l'a facutu in onorea sa ieratului Georgiu Popa cu ocaziunea denumirii sale de supremu comite si s'a conservat in biserica spre eterna amintirea sa. Dieu decadiuti preoti mai avemu in sinulu clerului nostru, caci atată simplicitate nu potem presupune de la parintele G. B. ca să nu pricpea ce peccat face contra lui Ddieu si contra umbrei nemoritorului Georgiu Popa prin scōterea standardului spre a face să falfas in mane profane ale retacitorilor si sedusilor de nedemanulu notariu J. M. si insociti de trista santi'a sa. Lasati lucrurile sante la locul loru si pre destinatiunea loru, caci blestemati si afurisiti veti fi.

= (*Pregatiri electorale cu medilōce infernali*) S'a respandit faim'a, cumca la alegerea ablegatului dietalui in cerculu Bogosie, ocnarii alegatori din verculu vecinu Docnecea, conscrisi cam pana la 360, sunt avisati prin domnia a duce cu sine fie-care căte 3—4 patrone idraulice, cu scopu ca in casulu deca partita deákistii n'ar reesi cu candidatulu ei, atunci ei, alegatori deákistii, să folosesc patronele, aruncandu-le aprinse intre alegatori opositinali si asiā ducendu mōrte si stricatiune in tabera cestoru din urma, ca să-i imprascie. — Ocnarii intrebuintea patronele acestea, candu spargu stanci si masse de pétra; ele sunt astfel construite, incătu aruncate si in apa dupa căteva secunde, pana ce pôte ocnarilu fugi din locu, esplotédia si rumpu totu prelanga sine. Frumosă maniera! de buna séma nici la hotentoti nu va fi asia liberala constitutiune si n'a fostu nici chiar pe timpul lui Timur-Lenk si Dsinghiskhan, cum avemu noi astazi in gloriosulu Magyarország. — Diseram in adinsu că e faim'a, dar de n'ar fi, nu s'ar vorbi!

= (*Cum să ni splicămu?*) Sinodulu protopresbiterulu alu Lipovei a fostu estu anu a treia ora corchiamata pre 15 maiu, dar din cauza neinfacișirii majoritatii dloru deputati, nici atunci nu r'a potutu intruni, desi multe si importante cestiuni isi astăpta deliberarea. Caus'a nu ni o potem splica altfel de cătă, concernintii deputati său că n'au destula pri-cerepentru chiamarea loru, si atunci regre-tam̄u inoncint'a loru ignorantia, său că acei dni deputati pricepu ce va se dica onorific'a loru chiamare, dar nu vreu să-si implinesca detorintia: in ambele casuri, respectivii ne ar deobligă, daca renunciandu la mandatulu ce nu-lu merita, ar face ca ven. consistoriu se scria nōue alegeri pentru inlocuirea dloru prin alti barbati, cari prin bunavointia si activitate ar menă trebile nainte, era nu anapoda cum mergu acuma din cauza negrigintiei ori simplicitatei dloru.

= (*Dlu Joane Misiciu*) candidatul de ablegatu dietalui in cerculu Pecica, dominica in 9 iuniu n. isi va desvolta program'a politica naintea adunantiei partidei opositionali din amintitulu cercu electoralu, in Pecica magiara. La acēsta adunanta sunt invitati toti alegatorii opositionali foră distingere de religiune, natiunalitate si limba.

(*Mare nerusinare.*) Este scintu că in cotulu Aradului, cerculu Pecica, deákistii numai pre temeiul pactului incheiatu cu Romanii opositionali, au potutu candida pre dlu secretariu de statu Csemeghi, ér că poporul acolo, atât celu romanescu, cătu si celu magiaru —

toam̄ se supera pentru sil'a ce i se face, de a vota pentru unu deákistu. Cu tōte acestea, scriblerii oficiosi, vedindu pomp'a primirei oficiose si cu mesele cele scumpe, date din pung'a tierei, au cutesarea de a reporta despre entuziasmulu poporului — nu numai pentru candidatulu „conventionalul“ ci și pentru guvernul ungurescu si partit'a si politic'a sa! — Vai ce slabii si rei si prosti tienu domnii de la potere pre poporul romanu si pre intielegintia sa! —

Concursu

Pentru deplinirea postului de invetiatoriu suplentu la scol'a confesiunala greco-orient. rom. din comun'a Jebelu in comitatulu Temisiului se deschide concursu pana in 11 iuniu a. c. st. vechiu. Emolumintele sunt: in bani 333 fl. 37 cr. v. a. unu jugeru de aratura, unu jugeru de gradina si cortelul liberu cu 2 incaperi.

Doritorii d'a competi la acēsta statiune sunt avisati, ca in terminulu mai susu prescriptu să-si substea recursele loru instruite in sensulu statutului nostru organicu bisericescu comitetului parochialu prin dlu protopopu Alessandru Joanoviciu in Jebelu.

Jebelu in 30 apriliu 1872.

Comitetulu parochialu,

in contielegere cu 1—3 Alessandru Popoviciu, protop. in Jebelu si insp. scol. district

Concursu.

Din partea comunei promontoriale de Siria-Vildos, la statiunea vacanta Notariala impreunata si cu perceptoratulu, se deschid concursu pe langa o lefa anuale de 500 fl. v. a cu urmatorele conditiuni:

1. Concurentulu are de a documenta, că de depusu essamenulu notarialu cu succu bunu;
2. Va fi deoblegatu a depune cautiune o suma de 2000 fl. v. a. in bani gata, său in realitate pe langa intabulare.

Doritorii de a ocupa acestu postu notarialu si-vor asterne recursele documentate — la subscrisulu capitulu promontorialu in Siria pana in 16 iuniu a. c. st. n.

Datu din siedinti'a scaunului promontorialu in Siria-Vildos, tienuta in 30 maiu 1872.

Gustavu Stampf m. p.

capitanu promontorialu.

Concursu

La parochia protopresbiteresca din Jebelu se recere unu Capelanu care va avea a se folosi de intregulu venitul stolaru alu unei parochii precum si folosirea unei diumetate seasiuni de pamentu estrivilanu. Cei ce vor vré a reflecta la acestu postu, au a-si tramite suplicele, conforme dispusetiunilor statutului organicu rev. dnu protopresbiteru Alessandru Joanoviciu in Jebelu, adresate catra comitetulu parochialu gr. or. localu pana in 4 iuniu a. c. st. vechiu.

Jebelu in 30 apriliu 1872.

Comitetulu parochialu,

in contielegere cu 1—3 Alessandru Popoviciu, protopresbiteru in Jebelu.

Concursu

Pentru ocuparea statiunii invetatoarei, la scol'a confesiunala gr. or. romana din comun'a Sintea, cottulu Aradului, protopopiatulu si cerculu inspectorale alu Chisineului, se scrie concursu pana la 24 iuniu st. v. 1872. Emolumintele sunt: 80 fl. in bani, 8 sinice de grău, 2 sinice de cucurudiu, 10 centenarie de fén, 5 orgie de lemn, cortelul liberu, si gradina.

Doritorii de a ocupă acēsta statiune, vor avea recursele loru bine instruite, si adresate comitetului parochialu, a le trimite inspectorului scolaru alu Chisineului Joane Cornea, in Chisineu, cu carele in contielegere se si scrie acestu concursu.

Sintea 16 maiu v. 1872.

2—3 Comitetulu parochialu.

Certificate pariale de a 20. parte valabile pentru toate sortirile

sortiuri c. r. austr. de statu din 1839	fl. 10
sortiuri c. r. austr. de statu din 1860	fl. 8
sortiuri c. r. austr. de statu din 1864	fl. 8
sortiuri ung. de premia din 1870	fl. 7
sortiuri turcesci de drumulu de feru din 1870 (valabile 36 de sortiri)	fl. 4

ROTHSCHILD & COMP.
Opernring 21,
VIE NA.